

"Els astronautes d'ara són

Què el va induir a voler ser astronauta?
 —Hi havia tres raons. L'una és potser per una atracció que tothom deu tenir per l'espai. La segona era pel fet de poder realitzar una sèrie d'experiments o d'aprendre unes disciplines científiques de les quals no tenia gaire formació. I tercera, que podia fer una cosa que m'agradava i que era remunerada. Però no es pot dir que fos una cosa que havia desitjat sempre.

—Així no diu, com molta gent, que era el seu somni de petit?

—De petit no tenia un interès específic pels viatges espacials, a part llegir obres sobre el tema. El que sempre m'ha atret és la biologia marina. També havia fet immersió i paracaigudisme, però més aviat per aventura.

—Hi va haver molts aspirants?

—Primer hi havia les proves a l'estat espanyol. Hi varen escriure més de 600 persones i en vàrem quedar cinc. D'aquestes, jo era l'únic català. A les proves europees hi vàrem anar uns 60 aspirants, procedents de tretze països. Els anys 91 i 92 hi va haver molts canvis al món i l'ESA (Agència Espacial Europea) va decidir de retallar el nombre de gent que es quedaria. Primer deien de quedar-se'n quinze, però al final varen ser sis. I cada un era d'un dels estats que més hi contribuïen econòmicament: Espanya, Alemanya, Suècia, Bèlgica, França i Itàlia. Era una cosa que ja se sabia.

—Quin tipus de proves hagueren de passar?

—Dels 600 que havien escrit, molts ja varen quedar eliminats perquè el currículum no era l'adient. Després ens van fer proves mèdiques i psicològiques. Hi havia una prova de resistència al mareig, amb l'anomenada cadira de Bany, que dona voltes molt ràpidament. Va ser una garbellada molt important. També ens feren una prova de centrífuga —és a dir, un seient en un braç que dona voltes— per veure com suportàvem l'acceleració. També hi havia una prova d'anglès, perquè en cal un nivell mínim. Després vingueren proves mèdiques i psicològiques més aprofundides. Estudiaren també la nostra habilitat manual. Finalment, en vam quedar onze i ens van fer una entrevista. Tot això va durar des que vaig enviar el currículum, octubre del 90, a l'abril del 91. Al procés de selecció europea hi havia proves del mateix tipus.

—Va quedar molt decebut?

—Ja sabia que en qualsevol moment podies ser eliminat. Sempre quedés una mica decebut.

—Però tindrà més oportunitats?

—No, no. A les proves, s'hi va presentar gent que ja eren astronautes dels seus països, perquè

**Enric Cortès
 (Barcelona, 1958)
 va ser l'únic
 català que va
 arribar a la fase
 final de selecció
 d'astronautes
 per a l'Agència
 Espacial Europea.
 En aquests
 moments, acaba
 la tesi doctoral
 com a biòleg
 marí a Sarasota
 (Florida).**

tenen agències espacials pròpies. A l'època de l'eufòria ens van dir que els qui no fóssim escollits per l'ESA tindríem oportunitat de formar part de la futura agència espacial espanyola. Però al cap d'uns mesos la cosa va anar de pitjor en pitjor. Fins i tot Pedro Duque, l'astronauta espanyol que havia de volar l'octubre d'enguany a l'estació Mir, finalment no ho farà. S'ho ha agafat una mica malament, després d'una preparació molt dura, d'aprendre rus... Tot això no hauria de ser massa greu, perquè hi ha astronautes americans que passen àmpliament dels 40 anys i fins i tot algun dels 50. Però en aquest moment les perspectives no són bones. També s'havia dit que el 94 hi hauria una nova ronda de selecció, però no se'n sap res.

—Amb els projectes d'estacions espacials, sembla que caldran més astronautes, oi?

—Jo preveig —i em puc equivocar— que l'estació Alpha no s'arribarà a fer, perquè als Estats Units hi ha molts problemes per a aprovar els pressupostos al Congrés. Sembla que hi ha la voluntat de fer alguna cosa entre americans, russos i europeus, però no ho veig clar. Els japonesos diuen que volen anar pel seu compte. Però tot costa tants de diners que cal un visionari que convenci molt bé la gent, com en el seu moment va fer Kennedy per anar a la Lluna. La tendència als Estats Units és de tallar el fons de recerca i, naturalment, de l'espai.

—Ara s'han complert vint-i-cinc anys del primer viatge a la Lluna. Ho recorda?

—Segurament que no ho vaig saber valorar prou, perquè només tenia deu anys. No recordo ni el que vaig fer. Suposo que ho vaig seguir per televisió. Però no recordo res d'especial.

—Creu que allò va ser, sobretot, una operació de prestigi?

—Els mateixos ho deien. Kennedy va plantejar la cursa per guanyar els russos "dolents". Va ser únicament pel prestigi, per la victòria del món occidental contra el món comunista. Després, la cosa ja havia canviat.

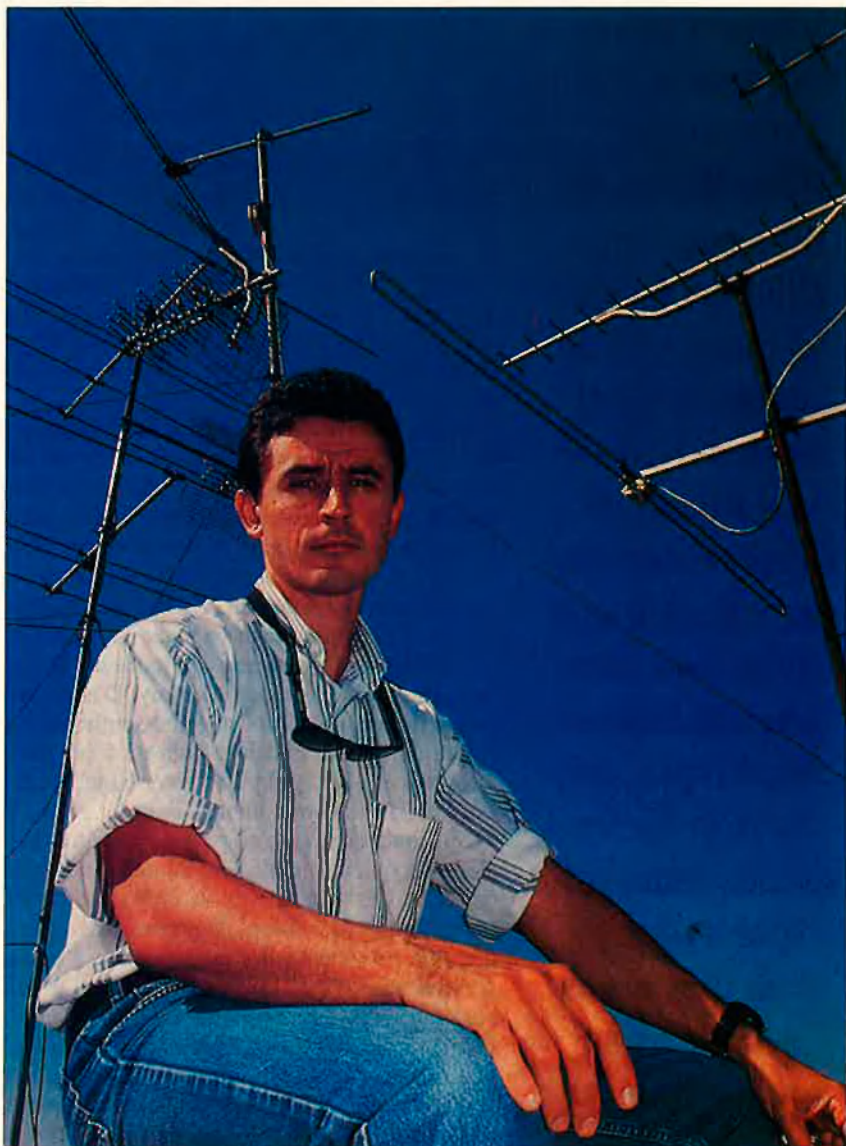
—Encara és vist l'astronauta com un heroi?

—Crec que sí. El que passa és que l'astronauta d'ara és bastant diferent del d'abans. Tots solien ser militars o pilots. Ara ha canviat el perfil. Han volat biòlegs, un veterinari, metges... A les missions hi ha qui és purament pilot i l'anomenat especialista de missió, que és normalment un científic o enginyer que fa una sèrie de tasques. El que busquen normalment és gent que tingui un perfil que abasti força coses. En el meu cas els devia agradar que hagués fet submarinisme i paracaigudisme.

—Quan va dir que es presentava a les proves

n persones ben normals"

CARME PUÉRTOLAS

d'astronauta, com reaccionaren els amics?

—Només ho sabien els meus pares i les poques persones que ho havien de saber. Ho vaig mantenir en secret. Va ser curiós que molta gent se'n va assabentar quan em van veure a la televisió. Però això trenca el mite de l'astronauta. Varen veure que era una persona ben normal. D'un militar potser es pot esperar més que es dediqui a aquestes activitats. Però potser d'un biòleg no s'espera tant.

—Pensa que a termini mitjà podrà volar gairebé tothom?

—Crec que sí. Però això és fer una previsió a llarg termini. Amb la tecnologia actual, la gent no ho pot aguantar, perquè ets sotmès a grans acceleracions i després has de viure en micro-

Enric Cortés. "Normalment per a les missions busquen gent amb un perfil que abasti força coses. En el meu cas els devia agradar que hagués fet submarinisme i paracaigudisme.

gravetat. Quan es desenvolupi la gravetat artificial a les naus, pot ser una mica menys dur. La microgravetat s'afegeix als problemes de la sortida i de reentrada a l'atmosfera.

—Per què creu que encara hi ha tanta gent que pensa que la NASA amaga dades, com ara que, a la Lluna, s'hi varen observar naus extraterrestres i coses així?

—Per què als Estats Units es venen diaris, amb una difusió de milions d'exemplars, que expliquen les coses més inversemblants. Són capaços de dir que uns extraterrestres han aterrat al mig de la plaça de Catalunya i s'han menjat una botifarra amb mongetes... Pel que fa a l'espai, crec que la gent vol creure en la cosa sobrenatural, perquè les naturals són molt avorrides. Ara, hi ha coses que anomenem sobrenaturals però que són ben naturals i és que, simplement, no en sabem encara l'explicació.

—On seríem ara, si no s'hagués tallat el programa Apollo?

—Una mica més avançats. Però tot això és mogut per interessos econòmics; calen molts diners i depèn de la situació del país, en concret dels Estats Units. Ara que ja no hi ha la rivalitat amb la Unió Soviètica penso que cal convèncer molt bé la gent del perquè es volen fer les coses. Cal explicar el "retorn", la tecnologia que deriva d'aquestes recerques. Això, molta gent no ho veu, però es tradueix en béns per a la humanitat. Però, perquè hi hagi molta inversió, cal que existeixi un líder visionari, com Kennedy.

—Sempre es diu que és molt car invertir en l'espai...

—Això va relacionat amb el que acabo de dir. Molts experiments que es fan en microgravetat són per a aplicar-los a diversos camps aquí a la Terra. Estudiem com funciona la cèl·lula en microgravetat, hi ha projectes de recerca sobre materials, sobre fàrmacs... Hi ha moltes coses que es deriven d'experiències fetes a l'espai o de tecnologia que s'ha desenvolupat per anar-hi. Ara, jo sóc científic i un dels problemes que veig és que es dediquen molts diners a la cursa espacial i es treuen d'altres camps. No estic d'acord amb això, evidentment. Quan en dèiem la cursa espacial era perquè es feia a corre-cuita. Ara no hi ha aquesta pressa.

—Acabem parlant de la seva especialitat. Podrà tornar aviat a investigar aquí?

—Estic acabant el doctorat a Florida. M'agradaria de tornar, però ho veig difícil. A més de tenir un bon currículum, ací hi ha molta política a l'hora de repartir les places. Per això crec que potser m'hauré de quedar als Estats Units.

Xavier Duran